

Ten eerste

REPORTAGE OVERTOERISME

Midden: Bewoners van Kinderdijk in gesprek met bezoekers.

Foto Raymond Rutting / de Volkskrant. Kleine foto's: Instagram

'Toeristen lopen zo mijn erf op'

Zitten er opeens Japanners aan je tuintafel. De molenbewoners van Kinderdijk vinden toerisme okay, het is financieel nodig, maar 600 duizend bezoekers op 60 inwoners is te veel. Tijd voor vriendelijke actie.

Gerard Reijn
Kinderdijk

Eeuwenlang behoedden de molens aan de Kinderdijk de polderbewoners voor overstromingen, maar nu trekken ze juist golven aan. Golven toeristen. Uit het noorden komen ze aan, over de Lekdijk, en ze stromen over het smalle weggetje tussen de 19 wereldberoemde molens. Vanwege de herfstregen bijna allemaal gehuld in een rode regenjas en onder de bijpassende maxiparaplus van de cruisesmaatschappij die ze hier heeft gebracht.

Bij de museummolens worden ze opgewacht door een groepje molenbewoners. Petra Hoek vertelt een Amerikaans echtpaar dat zij nu al de tiende generatie is die op molen nummer 5 woont. 'Al vanaf 1747 wonen we hier', zegt ze trots. De Amerikanen vinden het impressive en gaan met Hoek op de foto.

Maar Hoek en haar burens staan er niet om de toeristen te behagen. Ze staan er omdat ze er genoeg van hebben dat de stroom toeristen alsmaar groter wordt. Niet dat ze toeristen wegjagen of onvriendelijk bejegenen, integendeel. Alle toeristen krijgen een foto van de molens aangeboden. *Thanks for visiting*, staat er op, afzender *the millers of Kinderdijk and their families*. Pas wie

de kaart omdraait, krijgt de echte boodschap mee, zij het summier: '600 duizend bezoekers per jaar. Zestig inwoners'. Met daar achteraan: #overtourism.

De bewoners voelen zich steeds vaker een vreemde in hun eigen huis, hun eigen tuin. 'Toeristen lopen gewoon mijn erf op', zegt Hoek. 'Met mijn oudste dochter zat ik een keer te eten op de stoep. Een toerist maande ons opzij te gaan zodat hij de molen beter kon fotograferen. We kwamen een keer in de ochtend uit bed, zat een Japans stel aan mijn tuintafel te ontbijten. Laatst kwam er een fotograaf boos op me af: waarom de wieden van de molen naar de andere kant stonden. Zo kon hij de boel niet mooi fotograferen.'

Niet dat ze van die toeristen af willen, absoluut niet, zegt initiatiefnemer Peter Paul Klapwijk, 'ooit getrouwd met de dochter van een molenaar, en nou ben ik er zelf een'. 'Toerisme is heel belangrijk voor het gebied, maar het wordt er veel te veel. Zo verliest het zijn karakter. In 2010 is voor dit gebied een ondernemingsplan geschreven waarin stond dat het gebied maximaal 400 duizend bezoekers per jaar kon hebben. Nu komen er al 600 duizend en er zijn plannen voor 850 duizend.'

De boosheid van de bewoners richt zich op de directie van de Stichting We-

Plannen voor nog 250 duizend bezoekers erbij? 'Die zijn er niet.'

MOLENS VAN KINDERDIJK

relderfgoed Kinderdijk SWEK, de beheerder van het gebied. 'Die stichting wil alleen maar groeien', zegt Klapwijk. Hij somt op: tot voor kort was er één museummolen, nu twee, een derde is aangekondigd. 'Straks moeten we allemaal weg en worden alle molens musea', schertst een ander. Het aantal parkeerplaatsen wordt fors uitgebreid, vooral het aangekondigde parkeerterrein voor 70 bussen jaagt de bewoners angst aan. Meer bruggen, meer rondvaartboten, meer bezoekerscentra. Volgens Klapwijk zijn er plannen voor een tweede aanlegplaats voor cruiseschepen op een plek waar nu nog een lege fabriekshal staat. 'Dan komen de toeristen van twee kanten het gebied in.'

Het is het dilemma van Kinderdijk, zoals het ook een dilemma is voor andere toeristische hotspots: de inkomsten zijn aantrekkelijk, in dit geval zelfs hard nodig, maar de aanzwellende stroom toeristen maakt van bewoners figuranten in een pretpark. 'Je hoort het van mensen in Amsterdam, Barcelona, Venetië: als er te veel toeristen komen, gaat het karakter verloren. Dat gebeurt hier ook', zegt Klapwijk.

Dat de toeristen hard nodig zijn, bewijst niemand. In 2010 ging de SWEK nog bijna failliet omdat de inkomsten uit het toerisme niet opwogen tegen de kosten van het onderhoud van de

molens. Verval dreigde. Maar de bewoners denken dat de stichting nu steunrijker aan het worden is. Uit het jaarverslag blijkt dat de stichting de afgelopen jaren telkens 4,3 miljoen euro binnenhaalde aan toegangsgelden, parkeergelden, betalingen van aanmerende cruiseschepen, en de verkoop van souvenirs. In twee jaar tijd hield de stichting daarvan 2,5 miljoen euro over, die werd toegevoegd aan de reserves. Maar, zegt directeur Cees van der Vlist, 'we hebben nu een mooie reserve, maar als we volgend jaar een aantal geplande bouwprojecten hebben betaald, staan de reserves weer op nul.'

Directeur Johan Mellegers ontkent dat hij bezig is meer toeristen te trekken. Die tweede aanlegplaats voor cruiseschepen, zegt hij: geen sprake van. Plannen voor 850 duizend toeristen per jaar? Die zijn er niet. Die parkeerplaats voor bussen? Een tijdelijke oplossing; later moeten er elektrische shuttles komen uit Ablasserdam. Volgens Mellegers zijn de bewoners onderling verdeeld. Klapwijk, de initiatiefnemer van de kaartenactie, ontkent dit. 'Over de overlast zijn we het praktisch allemaal eens. En trouwens, we hebben een bewonerscommissie, die in september nog met de directie heeft gesproken. De conclusie was dat we dat vaker zouden doen.'